

Lausunto

12.10.2021

VN/27419/2020

VN/27419/2020-VM-22

Ympäristöministeriö

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta luonnon virkistyskäytön strategiaksi

Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu kansallisen luonnon virkistyskäyttöstrategian luominen. Strategian tavoitteena on laatia vuoteen 2030 saakka ulottuva, eri hallinnonalojen tavoitteita tukeva kansallinen ulkoilu ja luonnon virkistyskäyttöä edistävä strategia. Strategialuonnokseen pyydetään lausuntoja.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Luku 1

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että julkisen sektorin taloudellisen panostusten suhteen strategialuonnos sisältää ristiriitaisuuksia. Johdannossa todetaan, että luonnossa *liikkumisen maksuttomuus – on synnyttänyt itsestäänselvyyden harhaa, ja vaikuttanut virkistyskäytön edistämisen vaatimattomaan budjetointiin*. Myöhemmin luvussa 2.4 todetaan, että tiedot julkisen sektorin taloudellisista panostuksista ovat puutteellisia. On näin ollen epäselvää, mihin perustuu johdannossa mainittu käsitys vaatimattomasta budjetoinnista. Valtiovarainministeriö ehdottaa johdannon muokkaamista tai kyseisen virkkeen poistamista.

Luku 2

Strategialuonnoksen lukuun 2 on koottu hyödyllistä tietoa luonnon virkistyskäytöstä ja siihen liittyvästä tilastoinnista, ja se antaa hyvän kokonaiskuvan aihepiiristä. Etenkin luvut 2.5 (toimijoiden roolit) ja 2.7 (muut strategiat ja toimet) vaikuttavat hieman irrallisilta kokonaisuudesta. Jos ne halutaan säilyttää, ne voitaisiin siirtää esimerkiksi liitteeseen tekstin jouhevoittamiseksi ja tiivistämiseksi.

Luvussa 2.5 on kuvattu eri toimijoiden roolit luonnon virkistyskäytössä. Valtiovarainministeriön roolista on todettu seuraavasti: *Valtiovarainministeriö (VM) turvaa kestäväää julkista taloutta. Se tukee ja ohjaa välillisten panostusten kautta kuntia, niin valtionosuuksilla kuin muilla määrärahoilla. Keskeinen lainsäädäntö: Kuntalaki, Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, (Tuloverolaki, Arvonlisäverolaki)*

Mikäli toimijoiden roolia koskeva luku säilytetään, valtiovarainministeriö ehdottaa, että edellä mainittu kirjaus muutettaisiin muotoon: "Valtiovarainministeriö (VM) turvaa kestäväää julkista taloutta. Valtiovarainministeriö huolehtii kuntia yleisesti koskevan lainsäädännön ja hallinnon

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kehittämisestä. Ministeriön vastuulla on muun muassa kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä.”

Tuloverolain ja arvonlisäverolain osalta kirjaus kaipaava täydentämistä tai mahdollisesti näiden lakien poistamista strategiasta. Niiden yhteys luonnon virkistyskäyttöön jää avoimeksi.

Luku 5: tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Luvussa 5.3 ehdotetaan strategiset tavoitteet. Yhdeksi strategiseksi tavoitteeksi ehdotetaan: *Voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen. Luonnon virkistyskäytön tiedollisten ja taloudellisten resurssien tarpeita tunnustetaan ja vahvistetaan kysyntälähtöisesti.* Tavoitteen tarkoitus jää valtiovarainministeriölle epäselväksi. Aiemmin strategialuonnoksen luvussa 2.4 todetaan, ettei luonnon virkistyskäyttöön liittyvistä panostuksista ole kokonaiskuvaa. Jos strategisen linjauksen tarkoituksena on parantaa kokonaiskuvan saamista, se tulisi kirjoittaa auki. Jos toisaalta tavoitellaan rahoitustason lisäämistä, valtiovarainministeriö katsoo, ettei rahoituksen lisääminen itsessään ole tavoite, vaan rahoitus ja resurssit ovat keinoja varsinaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi, kun aiemmasta rahoitustasosta ei ole juurikaan tietoa, olisi pelkästään rahoituksen lisäämiseen liittyvä tavoite ristiriitainen.

Luvussa 5.4. käsitellään strategian toimintalinjaukset. Toimintalinjaukset kuvastavat tarvittavia lisätoimia, jotta strategian tavoitetila voidaan saavuttaa.

Luvun 5.4 alkuun sisältyy maininta siitä, että lisäresurssit ratkaistaan erikseen julkisen talouden suunnitelmassa ja talousarviossa. Valtiovarainministeriö katsoo, että tekstiä tulisi täsmentää seuraavaan muotoon: ”Strategiaan sisältyviä toimenpiteitä toteutetaan siinä määrin, kuin se on resurssien puitteissa mahdollista. Rahoitusta vaativat toimenpiteet käsitellään ja niistä päätetään erikseen talousarviota ja julkisen talouden suunnitelmaa koskeissa menettelyissä. ”

Digitaalisuutta koskevassa toimenpiteessä tuotettaisiin kansallinen ulkoilutietopalvelu. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan rahoitus kyseiseen palveluun on jo olemassa aiemmillä lisätalousarviopäätöksillä. Toimenpidelinjauksessa kuitenkin lukee myös: *Parannetaan kysynnän ja tarjonnan kohtaamista*, minkä merkitystä olisi tarpeen täsmentää.

Palvelujen parantamista koskevassa linjauksessa todetaan, että *tuetaan kuntia avustuksin*. Linjauksesta ei käy ilmi, mihin näitä avustuksia kohdennettaisiin. Avustusten käyttö ei sinänsä ole itsetarkoitus, vaan niille tulisi olla tunnistettava tarve. Valtiovarainministeriön oletus on, ettei näihin avustuksiin ole tällä hetkellä käytettävissä rahoitusta.

Lainsäädäntöä koskevien toimintalinjausten kohdalla on todettu seuraavasti: *Selvitetään lainsäädännön päivitystarpeet ulkoilulain, maankäyttö- ja rakennuslain ohjeistuksen sekä kuntia koskeva lainsäädännön osalta. (YM, VM ym.)* Valtiovarainministeriö ei tunnista valtiovarainministeriön vastuulla olevan ja kuntia koskevan lainsäädännön osalta luonnon virkistyskäyttöön liittyviä päivitystarpeita. Esimerkiksi kuntalain säädöksissä on jo nykyisellään määrätty kuntastrategiassa huomiotavaksi kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja elinympäristön kehittäminen.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

Jakelu	YM Ympäristöministeriö YM LYMO Biotalousyksikkö, Miliza Malmelin YM LYMO Biotalousyksikkö, Matti Nieminen
Tiedoksi	VM KAO Hallinto- rakenne ja talousyksikkö, Lotta Mattsson VM BO Finanssipolitiikan yksikkö, Armi Liinamaa